

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ ANTROPOLOGIE

Lokální minipivoar – perspektivou místní komunity

Bakalářská diplomová práce

Obor studia: Sociologie

Autor: Martin Fetter

Vedoucí práce: Mgr. Martin Fafejta Ph.D.

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma „*Lokální minipivovar – perspektivou místní komunity*“ vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Olomouci dne.

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych rád upřímně poděkoval Mgr. Martinu Fafejtovi, Ph.D. za jeho cenné rady, připomínky a podněty ke zlepšení mé práce, a také za čas, který mi během celé realizace bakalářské práce věnoval. Dále bych chtěl poděkovat všem svým komunikačním partnerům z řad obyvatel městské části, kde jsem realizoval svůj výzkum.

Jméno a příjmení:	<i>Martin Fetter</i>
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Filozofie – Sociologie
Obor obhajoby práce:	Sociologie
Vedoucí práce:	Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Lokální minipivovar – perspektivou místní komunity
Anotace práce:	Bakalářská práce se věnuje vlivu lokálního minipivovaru na kulturní dění v městské části jednoho města v České republice. Analyzuje vztah mezi místní komunitou a minipivovarem
Klíčová slova:	Minipivovar, sociální skupina, komunita, identifikační skupiny
Title of Thesis:	Local Microbrewery - A Perspective Of The Local Community
Annotation:	The bachelor thesis deals with the influence of local microbrewery on cultural events in the city district of one city in the Czech Republic. It analyzes the relationship between the local community and the microbrewery
Keywords:	Microbrewery, social group, community, identification groups
Názvy příloh vázaných v práci:	
Počet literatury a zdrojů:	21
Rozsah práce:	60 263 znaků s mezerami

OBSAH

ÚVOD	6
1 SOCIÁLNÍ SKUPINY A KOMUNITA	7
1.1 Sociální skupiny.....	7
1.2 Komunita – definice pojmu	9
1.3 Typologie komunity	10
1.4 Lokální komunity	11
1.5 Vliv hostince na skupiny a komunitu.....	12
2 VÝZKUMNÁ ČÁST PRÁCE	14
2.1 Formulace hlavního cíle a dílčích cílů výzkumu	14
2.2 Výzkumné otázky.....	14
2.3 Prostředí výzkumu.....	15
2.4 Kvalitativní výzkum.....	15
2.5 Případová studie.....	16
2.6 Polostrukturovaný rozhovor	17
2.7 Výzkumný vzorek	18
2.8 Vstup výzkumníka do terénu, limity a etika výzkumu	19
3 ANALÝZA DAT A JEJICH INTERPRETACE	19
3.1 Analýza dat	19
3.2 Interpretace dat.....	20
Závěr.....	37
Zdroje	38

ÚVOD

Téma „Lokální minipivovar – perspektivou místní komunity“ jsem si zvolil proto, že minipivovary a hospody jsou mi blízké a domnívám se, že tvoří neoddělitelnou část české kultury a historie. Ve své práci se zaměřuji na lokální minipivovar a jeho vliv na kulturní dění v městské části vybraného města v České republice perspektivou místní komunity. Dále analyzuji vztah mezi místní komunitou a minipivovarem. Práce je členěna na teoretickou a výzkumnou část.

Cílem teoretické části je definovat sociální skupiny a komunity. Zaměřuji se také na vliv hospod na kulturní dění a jejich působení na místní skupiny a komunity.

Ve výzkumné části práce se věnuji představení prostředí, v němž jsem výzkum prováděl a popisuji kvalitativní výzkumnou strategii, zvolenou pro výzkum. Dále se zaměřuji na případovou studii jako na volbu výzkumného přístupu a na polostrukturované interview jako zvolenou techniku sběru dat, které jsem v rámci své bakalářské práce zvolil. Interview byla nahrávána na diktafon a následně přepsána, anonymizována a kódována. V další kapitole popisuji metodu záměrného výběru v kombinaci s metodou sněhové koule jako svou volbu výzkumného souboru, tedy jakým způsobem byli vybráni respondenti pro účely výzkumu. Hlavní část výzkumné části práce pak tvoří interpretace dat, která jsem nasbíral během svého výzkumu v městské části. V rámci anonymizace dat jsem tuto městskou část pojmenoval jako Jařmov. Cílem výzkumné části práce je zjistit, jaký má minipivovar vliv na kulturní dění v městské části Jařmov a analyzovat vztah mezi místní komunitou a minipivovarem v Jařmově.

SOCIÁLNÍ SKUPINY A KOMUNITA

V této kapitole se zaměřuji na sociální skupiny a komunity, a to z toho důvodu, že zkoumám vztah mezi těmito skupinami, komunitou a minipivovarem v Jařmově. Sociální skupinou se zde rozumí druhy skupin vyskytujících se v městské části Jařmov a tvořících komunitu, na kterou minipivovar působí.

1.1 Sociální skupiny

Sociální skupina je seskupení individuí, vyznačujících se určitým společným znakem, který je odlišuje od jiných sociálních skupin (Heřmanová & Patočka, 2006).

Kubátová a Znebežánek (2008, s. 57) vymezují pojem pospolitosti. Jedná se o skupinu osob se vzniklou sociální vazbou. Dle autorů můžeme rozlišit 4 druhy pospolitosti:

1. Společenské (sociální) okruhy.
2. Teritoriální pospolitosti.
3. Pospolitosti s volnou vnitřní vazbou.
4. Sociální (společenské) skupiny

Společenské okruhy jsou tvořeny jedinci, kteří se potkávají, ale není mezi nimi silnější sociální vazba. Takový okruh mohou tvořit lidé, kteří bydlí na stejné ulici. Na základě společenského okruhu může vzniknout sociální skupina, kdy spolu jedinci začnou trávit svůj čas nad rámec běžného setkávání. Jedinci žijící na stejném území se dále řadí do teritoriální pospolitosti, která vzniká na úrovni teritoria, tedy území, které spolu osoby sdílí. Může to být vesnická pospolitost, kde jednotlivce spojuje vzájemná snaha o správu svého okolí.

Pospolitost s volnou vnitřní vazbou je taková, která vzniká při speciálních událostech a zaniká hned po ní. V rámci této bakalářské práce se může se jednat o skupinu lidí, kteří přišli do minipivovaru na exkurzi a po skončení exkurze se rozdělí. (Kubátová & Znebežánek, 2008)

Heřmanová a Patočka (2006, s. 106) tyto tři typy pospolitostí zahrnují do tzv. integračních skupin neboli sociálních agregátů a zdůrazňují, že hlavní znak těchto agregátů je jejich: „dočasná prostorová fyzická blízkost členů“. Pokud se jedná o časově dlouhodobou blízkost, mluvíme pak o komunitách nebo sousedských skupinách. Oproti Kubátové a Znebežánkovi zde autoři uvádí i virtuální skupiny, které vznikají pomocí moderních technologií, a především díky internetu, kde i přes to, že spolu tyto skupiny nesdílejí prostor, tak díky komunikaci u nich vzniká pocit blízkosti (Heřmanová & Patočka, 2006).

Nejvýznamnější kategorii pak tvoří sociální skupiny neboli také identifikační skupiny. Hlavní znak této skupiny je dle Heřmanové a Patočky (2006, s. 108): „identifikace, ztotožnění se se skupinou, s jejími členy a názory, tj. pocit sounáležitosti se skupinou“. Jedinci jsou spolu navzájem v pravidelných fyzických interakcích a funguje mezi nimi dobrá komunikační síť. Dalším znakem je pak „existence sociálních opakujících se vazeb mezi jednotlivci, tj. relativně stálé vztahy, společný cíl, kterým může být např. složení maturitní zkoušky“ (Heřmanová & Patočka, 2006, s. 108). Tato skupina si vytváří i svou vlastní specifickou kulturu, pomocí které se odlišuje od ostatních a díky níž vzniká skupinová identita mezi jednotlivci. Kubátová a Znebežánek (2008) k tomu dodávají, že sociální skupiny mají pro jednotlivce největší význam a během života se každý z nás nalézá v několika sociálních skupinách. Uvádí zde například rodinu jako jednu ze sociálních skupin. Jako funkce sociálních skupin autoři uvádějí: „Sociální skupina nás socializuje, enkulturuje, kontroluje, hodnotí a na základě toho sociálně sankcionuje [...] Ze všech těchto důvodů je sociální skupina

důležitá také pro fungování společnosti“ (Kubátová & Znebežánek, 2008, s. 57-58)
V sociálních skupinách vzniká také na základě dělby práce diferenciací sociálních rolí a mocenských pozic ve skupině (Heřmanová & Patočka, 2006).

Heřmanová a Patočka (2007) dále uvádí, že stejně jako člověk patří do určitých identifikačních skupin a zároveň zaujímá určitý postoj vůči ostatním sociálním skupinám, přísluší zároveň i do specifických prostorových sociálních skupin. Jako prostorovou sociální skupinu definuje Heřmanová a Patočka (2007, s. 43) jako: „[...] takové skupiny lidí, pro které je charakteristická dlouhodobá přítomnost v určitém prostoru či území a současně i většina znaků, kterými jsou popisovány identifikační sociální skupiny.“

Dle Heřmanové a Patočky (2007) jsou pro prostorové skupiny, které spolu obývají určité místo charakteristické tyto znaky: žijí vedle sebe, zabezpečují své všední potřeby, jsou si vědomi podobného hmotného a společenského prostředí které je obklopuje, a to i z hlediska krajiny ve které žijí. Mají podobný životní styl a chování. Vytváří se u nich pocit vzájemné solidarity, a to díky tomu, že jsou spolu v kontaktu, zažívají stejné události a podílí se na řešení stejných problémů. Stejně tak se u nich vytváří pocit odpovědnosti za dané prostředí.

V mé bakalářské práci jsou prostorové sociální skupiny vnímány jako spolky, které fungují v rámci městské části a podílejí se na kulturních akcích v rámci této městské části (Heřmanová & Patočka, 2007)

1.2 Komunita – definice pojmu

Sociologický slovník (Jandourek, 2012 s. 119) definuje komunitu jako: „Skupinu lidí ve vzájemné interakci žijících na jednom místě. Často jsou spojeni společnou vírou, přesvědčením, sdílením podobných hodnot. Mají podobné potřeby, sdílejí podobná

rizika a využívají stejné zdroje. To všechno má vliv na prožitek pospolitosti a identity členů komunity.“

Keller (Keller in Petrušek, Maříková & Vodáková, 1996b, s. 512) uvádí, že komunita je: „sociální útvar charakterizovaný jednak zvláštním typem sociálních vazeb uvnitř, mezi členy, jednak specifickým postavením navenek, v rámci širšího sociálního prostředí.“ V komunitě může člověk prožít celý svůj život bez toho, aniž by z jejích hranic musel vystoupit (Keller, 2012). Šťastná (2016, s. 9) k tomuto uvádí, že pojmem komunita můžeme chápat i „jako výsledek cíleného úsilí a hledání sdílených významů, které se stanou základem pro další aktivity“.

Nicméně přesné vymezení komunity je obtížné, jelikož se váže na metodologický přístup, kterým k ní přistupujeme. V této bakalářské práci je pojem komunita brán jako skupina lidí, vyskytujících se na území městské části Jařmov, kteří patří do kulturních spolků a dobrovolně se zapojují do kulturních akcí pořádaných v Jařmově a má podobné zájmy. Členové komunit jsou ve vzájemném fyzickém kontaktu a jsou spolu spojení sousedstvím (Váně, 2012).

1.3 Typologie komunity

Brint (2001) definuje čtyři strukturální a dvě kulturní proměnné, kterými můžeme vystihnout určité typologie komunity. Mezi strukturální proměnné patří hustá síť sociálních vazeb. Dále to jsou společenské vazby na instituce a působení individua v rámci těchto institucí – zde patří podílení se na chodu společnosti, a především to, jestli jedinec přispívá k jejímu rozvoji, nebo jestli se odmítá přizpůsobit, vymezuje se vůči ní a tím pro ni představuje problém. Váně (2012, s. 38) k této proměnné uvádí: „[...] jedná se o proměnnou, která odkrývá hranice mezi komunitou a okolím.“ Poslední dvě strukturální proměnné pak jsou rituální události a skupina malého

rozměru. Rituální události slouží jako prostředek k utváření identity skupiny a na individuální bázi posilují u jedince pocit vlastní hodnoty a jeho vitality. Umožňují identifikaci ke skupině a rozlišení mezi „my a oni“. Do kulturních proměnných se řadí percepce podobností v rámci komunity, kdy jedinci disponují podobnými tělesnými vlastnostmi, expresí životního stylu a způsobu života a pocit podobnosti historické zkušenosti. Poslední kulturní proměnná je pak kolektivní víra v ideje systému a morálního řádu. Tyto vlastnosti však dle Brinta nejdou najít univerzálně ve všech skupinách, a je tedy lepší zaměřit se na určité vlastnosti jako takové než na kontexty, ve kterých jsou více či méně často nalezeny. (Brint, 2001).

Váně (2012, s. 38) k těmto proměnným dodává, že dalším důležitým rysem výsledné podoby komunity je „výchozí impuls, na němž je komunita budována. Tím je buď geografické umístění komunity, nebo akt volby činnosti, jež se stane základem společné kooperace. Kombinací jednotlivých proměnných a výchozích motivů jsou různé verze komunity“.

1.4 Lokální komunity

Lokální komunita je na rozdíl od komunity jako takové vázána na určité geografické místo, členové těchto komunit se nacházejí v síti vztahů a sdílejí společné zájmy, využívají stejné veřejné prostředky a navštěvují stejná místa (Musil & kol., 1985).

Štastná (2016) k tomu dodává, že důležité aspekty, které definují lokální komunity jsou kromě určitého místa i konkrétní a čas a hodnoty. Štastná (2016, s. 9) charakterizuje lokální komunity pomocí časového a hodnotového měřítka. Do časové charakteristiky patří sdílená minulost, přítomnost i plánovaná společná budoucnost. Mezi hodnotovými charakteristikami autorka uvádí především sdílení společných kulturních významů, mezi které řadí například etické otázky, tolerancí k rozdílnostem

druhých a schopnost s nimi kooperovat. Zmiňuje také percepce možných hrozeb například z hlediska kriminality, ekologie nebo terorismu.

Heřmanová a Patočka (2007, s. 57) uvádí, že pro lokální komunity jsou také důležité vztahy mezi členy. Mohou to být vztahy kamarádké, rodinné, známostí, pracovní nebo obchodní. Mezi členy lokální komunity existují citové vazby, stejně jako citové vázání k místu, ve kterém žijí. „Jde také o lidi, které sblíží fakt společného životního prostoru, jenž relativně trvale či dlouhodobě užívají a který může (ale v současné době i nemusí) být primární příčinou vzniku řady nejrůznějších lokálních aktivit, vzájemných interakcí či společných zážitků.“

Tyto lokální komunity jsou poměrně autonomní vzhledem k širšímu sociálnímu prostředí (Keller, 1993).

Jako základ pro produkci lokálních komunit Pomazalová (2014) udává lidská sídla, na bázi kterých vzniká kulturní, prostorový i sociální život. Jak uvádí Halás, Brychtová, Fňukal (2013) sídlem rozumíme prostorově oddělenou a trvale osídlenou skupinu lidských obydlí. Každé sídlo má zpravidla vlastní pojmenování a je odděleno od ostatních sídel. „Sídla a forma sídel ovlivňují sociální jednání, sociální komunikaci, způsob života, ekonomický přístup nebo hodnotovou orientaci atd“ (Pomazalová, 2014, s. 31). Za takové sídlo můžeme považovat i Jařmov, jehož integrální součástí je sledovaný minipivovar s hostincem. Ten jakožto lokální socioekonomický a sociokulturní aktér ovlivňuje formu a činnost místních komunit.

1.5 Vliv hostince na skupiny a komunitu

Pohostinská zařízení, kam můžeme zařadit i minipivovar s restaurací, dokáží plnit roli významné sociální instituce, která plní neméně významnou kulturní funkci. Vinopal (2005, s. 8) uvádí ke kulturní funkci že:

„[...] byla v největší míře naplňována již v období národního obrození, ale v jistých formách a rozsahu zůstala zachována až do současnosti. Pochopitelně je tato funkce patrná zejména na venkově, kde jsou právě pohostinská zařízení jedněmi z mála, a často dokonce jedinými místy, kde lze cokoli uspořádat. Hospody na malých obcích (ale nejen v nich) tak stále jsou centry kulturního života, pořádají se v nich zábavy, plesy, divadelní představení ochotnických sborů, schůze, přednášky, setkání a oslavy nejrůznějšího druhu.“

V rámci komunity pak Vinopal (2005) uvádí, že hospody jsou místem získávání kontaktů, informací a pomoci všeho druhu. A dále uvádí, že „opět zejména v menších sídlech stále platí, že potřebuje-li člověk na sobotu půjčit míchačku, pomoci při pokládání střechy, nebo jen potřebuje vědět, v kolik začíná zápas dorostenců místního fotbalového mužstva, stačí zajít v pátek večer do hospůdky na jedno“ (2005, s. 8). Plní tedy důležitou funkci setkávání a interakce místních obyvatel. Autor se domnívá, že právě tyto funkce pohostinství mají dopad i pro formování lokální komunity. Brouček (1997, s. 236) k postavení hospod v české společnosti uvádí, že: „je místem k vytváření neformálních (event. formálních) společností (skupin) s různou škálou účelu.“ Dále Brouček uvádí, že i hospody mají své sociální skupiny a komunity které se kolem nich tvoří. Dle Broučka tato hospodská skupina na rozdíl od jiných skupin jedince neomezuje a odhaluje jeho individualitu. Hospoda je dle Broučka (1997, s. 237) něco mezi „lékárnou na tisíce a povzbuzující prostředky, univerzitou, parlamentem a kostelem.“

Hostinec je na venkově centrem společenského života (Heřmanová & Patočka, 2007).

VÝZKUMNÁ ČÁST PRÁCE

Tato část práce je věnovaná výzkumu, který jsem provedl v městské části Jařmov. Zaměřuji se zde na cíle výzkumu, výzkumných otázek, na techniku sběru dat a na způsob jejich následné analýzy. Poslední kapitola je pak věnována způsobu výběru respondentů.

1.6 Formulace hlavního cíle a dílčích cílů výzkumu

Hlavní cíl výzkumné části práce je:

- Zjistit a popsat vliv minipivovaru na kulturní dění v Jařmově a zmapovat vztahy mezi místní komunitou a minipivovarem Jařmov.

Dílčí cíle výzkumné části práce pak jsou:

- Zjistit a popsat vliv minipivovaru na kulturní dění v Jařmově.
- Zmapovat vztahy mezi místní komunitou a minipivovarem v Jařmově.

1.7 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka tohoto výzkumu je:

- Jaký má minipivovar vliv na kulturní dění v Jařmově?

Dílčí výzkumné otázky pak jsou:

- Jakým způsobem se pivovar zapojuje do kulturního dění v Jařmově?
- Jaké jsou vztahy mezi místní komunitou a minipivovarem?

1.8 Prostředí výzkumu

Pro svůj výzkum jsem si vybral městskou část jednoho většího města v České republice. Pro tuto městskou část jsem v rámci anonymizace dat zvolil název Jařmov. V této městské části žije přibližně 1000 obyvatel. S městem je tato městská část spojena pouze silnicí a vzhledem k její infrastruktuře ji lze považovat za vesnici. Sami komunikační partneři označují tuto část spíše za vesnici než za část města. Tato městská část se nachází v oblasti, která je hojně navštěvována jako místo k výletům. Nachází se zde dva hostince – jeden z nich je součástí pivovaru a byl zde prováděn výzkum. Druhý hostinec jsem pak v rámci anonymizace dat pojmenoval jako „U pajtaša“. V obci funguje několik kulturních spolků, zajišťujících kulturní akce, které se v této obci pořádají. Jako příklad spolků mohu uvést Klub dobrovolných hasičů nebo místní Klub seniorů.

Pivovar byl založen před více než pěti lety a patří k němu i hostinec. O chod pivovaru a hostince se starají dvě rodiny. Hostinec disponuje venkovním posezením a vnitřní prostory tvoří dvě podlaží otevřeného prostoru s několika stoly. V pivovaru probíhají pravidelné hospodské kvízy, akustické koncerty, tematické večírky a komentované prohlídky pivovaru.

1.9 Kvalitativní výzkum

Pro svůj výzkum jsem si zvolil kvalitativní výzkumnou strategii, a to z důvodu hlubšího seznámení s fenoménem.

Strauss a Corbinová (1999, s. 10) definují kvalitativní výzkumnou strategii jako „jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo

jiných způsobů kvantifikace“. Disman (2000, s. 285) uvádí definici kvalitativního výzkumu jako „nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím...cílem kvalitativního výzkumu je vytváření nových hypotéz, nového porozumění, vytváření teorie.“ Disman (2000) dále popisuje redukci informací v kvalitativním výzkumu jako prostředek, kde je velká redukce množství sledovaných jedinců, o kterých ale získáváme mnoho informací, které ovšem je problematické nebo nemožné generalizovat na celou populaci. Kvalitativní výzkum má podle Dismana (2000) poměrně nízkou reliabilitu ale může mít vysokou validitu. Hendl (2005) k tomu dále uvádí, že kvalitativní výzkum je pružný, a to z toho důvodu, že můžeme výzkumné otázky upravovat během výzkumu na základě toho, co se nám odkrývá během rozhovorů a také při jejich následné analýze. Jako jednu ze základních charakteristik pak uvádí: „Kvalitativní výzkum se provádí pomocí delšího a intenzivního kontaktu s terénem nebo situací jedince či skupiny jedinců. Tyto situace jsou obvykle banální nebo normální, reflektující každodennost jedinců, skupin, společností nebo organizací“ (Hendl 2005, s. 51).

1.10 Případová studie

Ve svém výzkumu jsem si jako přístup zvolil případovou studii, a to z toho důvodu, že je to nejlepší způsob, jak uchopit fenomén minipivovaru v městské části Jařmov. Hendl (2005, s. 104) tvrdí, že v případové studii: „[...] jde o zachycení složitosti případu, o popis vztahů v jejich celistvosti [...]. Předpokládá se, že důkladným prozkoumáním jednoho případu lépe porozumíme jiným podobným případům.“ Miovský (2006) k případové studii uvádí, že se jedná o nejrozšířenější typ kvalitativního výzkumu. Případová studie vychází z toho, že centrem našeho výzkumného zájmu je určitý případ. Případem v této práci rozumíme vztah mezi místní komunitou městské části Jařmov a jařmovským pivovarem (Miles &

Huberman, 1994, Chrastina, 2019). Dle Milese a Hubermana (1994) je případ jev nějakého druhu, který analyzujeme a který se nachází v omezeném kontextu. Můžeme studovat samostatný případ nebo i více případů najednou¹.

1.11 Polostrukturovaný rozhovor

Jako techniku sběru dat jsem si zvolil polostrukturovaný rozhovor, protože nejlépe dokáže zachytit požadované informace k mému výzkumu. Miovský (2006) k polostrukturovanému rozhovoru uvádí, že jde o nejpoužívanější podobu rozhovorů prováděných v kvalitativním výzkumu. Jako část postupu je nutno vytvořit plán rozhovoru, kterého se bude tazatel během interview držet. V tomto plánu bychom si měli vytvořit a specifikovat návrhy otázek, na které se budeme komunikačních partnerů ptát. Tyto typy otázek plynule navazují na rozhovor a můžeme tedy zaměřovat jejich pořadí. Během rozhovoru je vhodné žádat po komunikačním partnerovi upřesnění a vysvětlení jeho odpovědí, aby bylo možné správně pochopit jeho interpretaci a jít tak do hloubky probíraného tématu a získat tak kvalitnější odpovědi na naše výzkumné otázky. Miovský (2006) uvádí, že je tedy důležité mít tzv. jádro interview, které obsahuje náš seznam otázek a tematické okruhy které musíme s komunikačním partnerem probrat. To nám zajišťuje, že získáme odpovědi, které jsou relevantní k našemu výzkumu. K jádru interview se pak můžou přidávat rozšiřující otázky, které tazateli přijdou jako signifikantní vzhledem k probíranému tématu. Doplnující otázky pak můžeme ale nemusíme zahrnout při analýze rozhovoru. Jak ale uvádí Miovský (2006, s. 160), tyto doplňující otázky jsou obvykle „velmi užitečné a

¹,Qualitative researchers often struggle with the questions of ‚what my case is‘ and ‚where my case leaves off.‘ Abstractly, we can define a case as a phenomenon of some sort occurring in a bounded context. The case is, in effect, your unit of analysis. Studies may be of just one case or of several‘ (Miles a Huberman, 1994, s.25)

přinášejí mnoho kontextuálně vázaných informací, které nám mohou pomoci mnohem lépe uchopit problém, který nás zajímá“. Měl jsem tedy před každým rozhovorem připravenou sadu otázek, přičemž jsem se snažil během rozhovoru pokládat otázky podle kontextu a logické návaznosti, doplňujícími otázkami jsem se potom snažil více rozvést téma případně nechat partnera lépe objasnit svůj názor. Snažil jsem se být ke komunikačnímu partnerovi empatický a udržoval rozhovor v přátelském duchu (Kaufman, 2010).

Jako hlavní jádro interview mám otázky týkající se participace na kulturních akcích a dále reciprocitu a vztahů s místními obyvateli a kulturními spolky a taky možných překážek ve vztazích jak ze strany obyvatel, tak ze strany pivovaru.

1.12 Výzkumný vzorek

Ve svém výzkumu jsem se snažil vybrat takový vzorek komunikačních partnerů, aby byl co nejrozmanitější, a to jak z hlediska povolání, věku tak i z hlediska jejich role, kterou v Jařmově zaujímají. Zaměřil jsem se na členy kulturních spolků působících v městské části Jařmov a dále na samotné majitele pivovaru a hostince. Ve výzkumu mě zajímalo, jak může zprovoznění minipivovaru v malé obci ovlivnit kulturní život. Proto byla část komunikačních partnerů vybrána na základě metody záměrného výběru, kterou jsem dále doplnil metodou sněhové koule, tedy takovým způsobem, že jsem si partnery vybíral na základě jejich participace na kulturním životě v městské části Jařmov a skrze tyto partnery jsem se dostával k dalším komunikačním partnerům (Miovský, 2006, s. 131-135).

1.13 Vstup výzkumníka do terénu, limity a etika výzkumu

Sběr dat byl prováděn během listopadu 2019 až března 2020. V rámci anonymizace dat byla všem mým komunikačním partnerkám přiřazena vymyšlená jména. S komunikačními partnerkami Andreou a Martinou byl výzkum proveden v prostorách hostince. S Pavlou a Terezou byly rozhovory vedeny v blízké kavárně a s ostatními komunikačními partnerkami byl interview veden během konání schůzky místního klubu seniorů, přičemž tyto rozhovory byly vedeny hromadně ve skupině formou řízené diskuze.

Jako limity výzkumu vnímám skutečnost, že se jednalo o můj první kvalitativní výzkum v terénu. Jako další faktor také byla neochota podílení se na výzkumu ze strany některých oslovených komunikačních partnerů.

Všichni komunikační partneři souhlasili s nahráváním rozhovorů a byli ubezpečeni o jeho anonymitě. Partneři byli také informováni, že mohou z výzkumu kdykoliv odstoupit. Data, která jsem získal díky rozhovorům jsou použita pouze pro účely této bakalářské práce a po jejich transkripci byla vymazána.

ANALÝZA DAT A JEJICH INTERPRETACE

1.14 Analýza dat

Pro analýzu nasbíraných dat jsem použil zakotvenou teorii. Nahrávky jsem pořídil na diktafon a později provedl jejich transkripci. Po transkripci rozhovorů jsem provedl analýzu dat a jejich kódování. Kódování je dle Strausse a Corbinové (1999, s. 39) „operace, pomocí nichž jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a opět složeny

novými způsoby. Je to ústřední proces tvorby teorie z údajů“. Během práce jsem používal program Atlas.ti který mi pomáhal s kódováním a následnými kategoriemi.

1.15 Interpretace dat

V této kapitole se věnuji interpretaci dat, která jsem nasbíral během svého výzkumu v městské části Jařmov.

Zastoupení komunikačních partnerů

Během provádění výzkumu jsem zaznamenal, že většina komunikačních partnerů reflektovala dichotomické rozdělení obce na starousedlíky a novousedlíky (někdy také humorně označovány jako „náplavy“). Chápu to tedy jako podstatný faktor výzkumu, který může ovlivnit povahu vnímání vztahů v městské části Jařmov. Andrea k tomuto rozdělení například uvádí: „Polovina lidí to jsou ti novousedlíci, je jim to šumák, co se tady děje a druhá polovina to jsou ti starousedlíci a ti to chtějí dělat už sto let furt stejně jo [smích]“. Martina s nadsázkou vnímá starousedlíky jako lidi, kteří v Jařmově bydlí „sto let a víc“. Martina i Andrea zastupují v mém výzkumu část novousedlíků, jelikož se obě do Jařmova přistěhovaly v dospělosti. Aktivně se zapojují do organizování kulturních akcí v rámci městské části Jařmov. V rámci lepší srozumitelnosti kontextu dat tedy budou uváděny ve skupině novousedlíků.

Pavla a Markéta zastupují mladou generaci starousedlíků, kdy pod tímto pojmem rozumím děti a vnoučata současných starousedlíků. Nejsou členky žádného kulturního spolku a do kulturních akcí se nezapojují, pouze tyto události navštěvují.

Marie, Veronika a Vlastislava pak zastupují generaci starousedlíků v důchodovém věku a vystupují jako aktivní členky sociální skupiny místního klubu seniorů.

Identifikace komunikačních partnerů v textu

Komunikační partner	Starousedlík/ Novousedlík	Role v městské části
Andrea	Novousedlík	Členka místního kulturního spolku
Martina	Novousedlík	Zástupkyně pivovaru a bývala předsedkyně komise městské části
Pavla	Mladší generace starousedlíků	Občan obce
Marketa	Mladší generace starousedlíků	Občan obce
Marie	Starousedlík	Předsedkyně místního spolku senioru
Veronika	Starousedlík	Členka místního klubu senioru
Vlasta	Starousedlík	Členka místního klubu senioru

Vymezení starousedlíků vůči novousedlíkům.

V mém vzorku zastupujícím novousedlíky vymezuje vztah mezi starousedlíky a novousedlíky spolumajitelka pivovaru a bývala předsedkyně komise pro městskou

část Martina, která se snaží v městské části pořádat kulturní akce. Domnívá se, že je obtížné proniknout mezi generaci starousedlíků. Martina: „[...] opravdu dostat se mezi starousedlíky je velký problém, [...]. Komunikační partnerka dále uvádí, že se snaží zlepšovat vztahy mezi novousedlíky a starousedlíky Martina: „Tady ty sociální vazby se snažíme posilovat nebo propojovat různými způsoby.“ Jako jednu z možných cest k posilování vazeb uvádí Martina pořádání vánočních jarmarků, o kterých píše v následující kapitole. Jako překážky v lepších vztazích vnímá především to, že starousedlíci neakceptují novousedlíky.

Martina: „[...] tady vlastně to vypadalo tak, že já jsem vymyslela akci a tím, jak jsou tady lidi strašně zarputilí proti těm náplavám, tak oni a priori na ty akce prostě chodit nebudou [...].“

Jako hlavní problémy, které se vyskytly během snahy o zlepšování vztahů Martina vnímá především množství negativní kritiky, které získávala jako zpětnou vazbu: „[...] a když se třeba dělají nějaké akce, tak spoustu kritiky a stížností, a to a vždycky [zoufalý smích], vždycky Vás to víc znechutí, když to organizujete a někdo vám to pořád jenom kritizuje, že bych očekávala větší srdečnost, ale to tady je opravdu problém. Lidi nechtějí dát najevo, že s jim něco líbí.“

Tato skutečnost pak byla jedním z faktorů, proč jí přestalo bavit pořádat některé kulturní akce: „Takže té negativní zpětné vazby bylo tolik, že mě to potom přestalo bavit už.“ Andrea jako novousedlík který pořádá pravidelné kulturní akce v městské části Jařmov se taky setkává s kritikou kterou dostává během pořádání akcí. Andrea: „Vy něco uděláte a vlastně první co přijde není poděkování [...] to první co přijde byla ta kritika zdrcující, na to je každý hned připravený, takže to bylo taky...jako člověk s tím počítal ale vlastně když to pak dostává v nějakých pravidelných dávkách, tak to trošku tu motivaci ubíjí a potřebuje občas vydechnout a odpočinout si.“

Martina dále popisuje svůj vztah k starousedlíkům skrze pořádání kulturních akcí. Myslí si, že ke zlepšení vztahů může pomoci to, že se budou tyto dvě skupiny navzájem potkávat na kulturních akcích. Obává se ale, že to nikam nepovede. Uvádí k tomu: *„To opravdu dlouhodobým účinkování na těch akcích, že se fakt budeme potkávat, budeme se poznávat budeme spolu zažívat, prostě budeme to protínat, aby jim to překlíklo, ale to se stejně nestane.“* Generace starousedlíků se k její osobě a aktivitám staví negativně a tuto skutečnost komunikační partner Martina hodnotí jako překážku pro budování lepších vztahů: *„Bohužel tato generace, která tady ale významně ovlivňuje tu kulturu, to ovzduší kulturní, to jsou ty staré paní (potichu) s prominutím. Já se s nimi snažím vycházet, ale třeba jich je dvacet, ale mluvit se dá s pěti. Ten zbytek je negativní, agresivní, odmítavý, že tady s tím jsem hodně bojovala a byl to jeden z důvodů proč jsem s tím skončila, protože už mě to fakt nebavilo. Pořád jenom negativní zpětná vazba, ale když řeknu tak pojděte to semnou zorganizovat, uděláme to spolu. Tak to říkají že ne, že nemají čas.“*

Jedním z faktorů, proč jsou starousedlíci vysazení proti novousedlíkům může být fakt, který Veronika reflektuje jako *„mezigenerační problém“*. Paní Veronika k setkávání s novousedlíky uvádí: *„Jsou to lidi, kteří nemají zájem o tu dědinu to poznáte podle toho, že jdete okolo a když potkáš některou tu mladou maminku tak já ji musím pozdravit“*. V mém vzorku zastoupení starousedlíci si také stěžují na nízkou angažovanost novousedlíků na kulturních akcích a jejich nízkou ochotu zapojit se do klubu seniorů, Veronika: *„A mladí sem nejdou. Opravdu ta generace čtyřicátníků anebo čerstvých důchodců absolutně nemá zájem.“* O jejich uzavřenosti vypráví Vlasta: *„My je neznáme, protože oni ráno sednou do auta, odvedou děti do školy, do školky nebo do práce, večer přijedou a zavřou se. [...] oni se nezapojují prostě, nemají zájem“*.

Kulturní události, do kterých se zapojují majitelé hostince a minipivovaru.

Během svého výzkumu v městské části Jařmov jsem zjistil, že někteří majitelé pivovaru se mimo starost o svůj pivovar a hostinec zapojují do kulturních a organizačních aktivit v rámci městské části Jařmov. Majitel hostince zajišťuje letní kino a je členem komise městské části Jařmov a tuto skutečnost i reflektují místní komunikační partneři.

Spolumajitelka pivovaru pak několik let komisi předsedala a v současnosti se angažuje v kapele Zkouška band, kterou založila a dále vede místní Ochotnický kulturní spolek.

Andrea jako novousedlík k těmto aktivitám uvádí: *„Takže oni v sobě mají nějakou neutuchající tvůrčí potřebu [...] ta spolumajitelka tady předsedala té komisi pro městskou část, teďka tady má kapelu, pár lidí dohromady nevím, co tam hrají a plánuje hrát i trochu divadlo [...] a vlastně tady zavedla všechny ty kulturní akce, ty pálení čarodějnic, ten advent, a tak.“*

K osobě majitele hostince s pivovarem, pak Andrea říká: *„On nechá ať si člověk sám vymyslí něco a on ho v tom pak podporuje. Pokud si teda myslí, že je to dobrý. Nebo prostě neřekne nic, on není ten typ, co by řekl ‚to je blbost‘. On třeba raději mlčí. Má takovou dobrou vlastnost a jenom tím se podle mě vytvoří ta atmosféra a ta dynamika toho tvoření, že vlastně nikdy nemůžete říct nic špatně.“*

Sama bývalá předsedkyně komise městské části a spolumajitelka pivovaru Martina k tomuto uvedla

Martina: *“Dokud jsem tady nezačala dělat starostu², tak tady žádná kultura nebyla [...] třeba masopustní průvod to je tady obnovená tradice po padesáti letech [...] Ale tady tyto jarmarky, co jsem třeba zavedla, to je tak, že je hlavní jarmark, první adventní sobotu, tam jsou*

²Komunikační partnerka se zde označila za starostku, ve skutečnosti se však jedná o předsedkyni komise městské části. S označením ‚starostka‘ pro tuto funkci jsem se během interview setkal u svých komunikačních partnerek několikrát.

stánky...prodáváme...ted' jsme tam hráli my.... jako kapela – to bylo parádní a potom každou sobotu se tam potkáme jenom na hodinku abychom zapálili další svíčku na věnci ale hlavně – aby se tam měli ti lidi důvod potkat zase, pravidelně, a takže tam se to potom míchá, ti starý s těma novýma, protože starý jdou na procházku, protože advent je pro ně symbol a zase ti mladí s děckama tam přijdou, tak se tam potkají, a právě proto jsem to takhle vymyslela, aby byl nějaký důvod se setkávat, takhle nenásilně.“

Martina tedy vnímá adventní jarmark jako událost, při které se setkávají starousedlíci s novousedlíky.

Podobně vnímá zapojování majitelů do kulturních akcí i další komunikační partneři ze skupiny mladší generace starousedlíků

Markéta k organizování jarmarků uvádí „[...] jak právě byly ty jarmarky, tak to bylo hezký, že tam všichni přišli, pozdravili jsme se a takový ty vesnický neshody šli najednou bokem – jak si tam každý nadává na sousedovic psa, že štěká, tak tam to bylo takový hezký no. Dříve jsme se tam neslízali takhle jako vesnice. Jako dítě jsem záviděla vedlejší vesnici, že mají jarmarky a my ne.“. Na tomto výroku můžeme vidět, že Markéta si všímá pozitivní změny ve vztazích v obci během pořádání jarmarků.

Pavla reflektuje majitele jako iniciátory kulturních události v obci Jařmov: „[...] vím, že ti majitelé, jsou v Jařmově činní v různých spolcích. Myslím si, že ta manželka od toho pána, co vlastní ten pivovar, tak že dříve i zastupovala Jařmov co se týče zastupování městský části. Takže v tom byla činná a snažila se pro Jařmov ku prospěchu. Mě to tak jako přišlo, že se snažila o nějaké kulturní dění, co se tam dělal nějaký masopust nebo nějaké veselí.“

Markéta se domnívá, že spolumajitelka minipivovaru se výrazně zasloužila o zlepšení reprezentace Jařmova: „Ona i organizuje, že se chodí po Jařmově a sbírají se odpadky. Jako je to tam ted'ka lepší, hezčí všechno, když tam ona dělá tu starostku.“

Oživení kulturních akcí a zlepšení situace v Jařmově vnímá i jedna komunikační partnerka z generace starousedlíků, která tuto změnu hodnotí jako zlepšení oproti minulému vedení města.

Marie: „Poslední dobou bych řekla, že se to tady teď dost pozvedlo, dřív to tady bylo takové trochu mrtvé se dá říct a je pravda, že teď v té [komisi] městské části jsou tady druhým obdobím takoví lidi, kteří jsou aktivnější, v té předchozí komisi to bylo takový trochu ospalý všechno. Určitě vám ženský říkaly, že se začaly dělat masopusty, adventní jarmarky a takové setkání sousedský. Kdyby to takhle vydrželo tak by to bylo prima.“

Komunikační partneři tedy reflektují skutečnost, že majitelé hostince a pivovaru v Jařmově jsou aktivními články v jařmovské kultuře a tuto skutečnost hodnotí kladně. Především si všímají pozitivní změny, kterou městská část Jařmov prošla během působení spolumajitelky pivovaru Martiny v komisi městské části. Sama spolumajitelka pivovaru si myslí, že díky založení pivovaru a jejímu působení v komisi městské části pozvedla Jařmov na „lepší čtvrť“.

Martina: „Jo tak to určitě, určitě se o Jařmově mluví, a myslím si, že jsme zásadně přispěli k tomu, že teď je Jařmov považovaný za lepší čtvrť. Nebo jak se to říká, takovou lepší městskou část.“

Během svých rozhovorů jsem se nesetkal u svých komunikačních partnerů s reakcí, která by tento fakt vnímala negativně.

Zkouška band jako mezigenerační spojování

V návaznosti na vnímání vztahu mezi místní komunitou a pivovarem v Jařmově jsem z nasbíraných dat zaznamenal pozitivní vztah mezi místní komunitou a kapelou majitelky pivovaru Zkouška band.

Ze skupiny starousedlíku z klubu seniorů k tomu dodává paní Vlastislava: „*Ted' se to tady trošičku začíná vzpamatovávat, je tady založené ten Zkouška band ta hudební skupina dobrovolníků, kytara, harmonika a tak. A pěkně hrajou no*“. Paní Veronika k tomuto pak dodává: „*A my jim tam k tomu sem tam něco zakrácáme*“

Martina jakožto zakladatelka Zkouška bandu a zároveň i jako spolumajitelka pivovaru k tomuto dodává: „*To je taky zajímavé, že k nám do pivovaru nechodíme hrát, ale třeba chodíme si k Pajtašovi hrát a tam právě chodí ti hasiči, a všichni ti starousedlíci, a tam právě my lámeme ty ledy. To se nám právě podařilo, minule jsme tam měli zkoušku předvánoční, tak jsme se tam zavřeli, jakože si hrajeme, ale já jsem to udělala úplně záměrně, abych právě ukázala, podívejte se, my umíme toto, my jsme taky úplně normální lidi, normálně se bavíme', a tím, že mezi námi ve Zkouška bandu jsou i starousedlíci, tak chceme ukázat, dívejte, on [jméno] s námi dneska hraje tak nevím co jako řešíte'. No a pak za hodinu přišel ten majitel co tam zároveň i obsluhuje a říká: 'lidi se ptají, kdy už budete hrát' to je paráda.*“

Martina zde uvedla, že se Zkouška bandem upřednostňuje hrát v druhém vesnickém hostinci, jelikož se tam schází starousedlíci. Domnívá se, že pomocí kapely Zkouška band se jí daří spojovat starousedlíky s novousedlíky.

Martina: „*[...] ted' tady v rámci toho Zkouška bandu se to hodně zlepšuje. Seniorky s námi i zpívají. Ony jsou hrozně rády, protože nemají nikoho, kdo by jim hrál, ony mají jenom pěvecký sbor, ale nemají k tomu žádný nástroj.*“

Toto spojení reflektují i mí další komunikační partneři z řad starousedlíku

Marie: „*A ted'ka měly už s tím, s tou svou hudební skupinou nacvičený vánoční písničky, takže si tam postavili svůj takový stánek s reproduktorem*“ Veronika: „*Pěkný to bylo*“

Marie: „*Pěkný no tak aspoň toto, že se pár lidí dalo dohromady.*“

Sponzorování akcí a pomoc s její organizací

Během pořádání akcí minipivovar v Jařmově nabízí pomoc ve formě darování anebo poskytnutí prostředků – z dat, která jsem nasbíral během svého výzkumu vyplývá, že místní komunita reflektuje sponzorování akcí, kterými minipivovar v Jařmově pomáhá místní komunitě s pořádáním akcí. Tato pomoc spočívá především v poskytnutí materiálních prostředků, nabídnutí personálu, případně darování piva. Andrea: *„Oni hodně sponzorují takové akce tím, že tam dají stánek [...] a dělají to trochu jinak, že opravdu to, co se vytočí to se jako počítá a jsou takoví vstřícní tady v tomhle tom i to sami třeba točí nebo dají lidi zadarmo.“* Andrea pak dále popisuje, jak jí pivovar pomohl s pořádáním kulturní akce, kterou organizovala v Jařmově: *„Nejdřív jsme měli právě třeba křest jedné výstavy, tak tam vlastně taky dali nějaký sponzorský dar formou toho občerstvení [...] takže to na mnoha našich akcí takhle udělali, že jsme si to chtěli normálně zaplatit a nakonec řekli „ne to nechte“ takže ono se to nezdá ale to po těch pěti stovkách naskáče. Takže to je fajn.“* Majitel hostince s pivovarem pak zapůjčuje na akce vybavení z jařmovského letního kina, které má v současné době v pronájmu. Andrea: *„A nebo prostě tím, že [jméno majitele pivovaru] má i letní kino tak má i nějaké možnosti materiální, zapůjčit pivoňky, lavice, stoly, když je tady nějaká akce tak on nám to prostě jen tak nechá převést sem a nic za to nechce jo, takže on je takový, i s tou [jméno manželky majitele pivovaru] jsou takoví lidi kteří mají rádi lidi a mají rádi akce a tak.“*

Martina, která v mém výzkumu reprezentuje minipivovar se ke sponzorování akcí vyjadřuje jako:

Martina: *„Tak jsme dávali třeba exkurzi pivovaru jako poukaz do tomboly nebo hasičům jsme dávali na nějakou jejich akci třeba bečku piva sponzorsky. Nebo když je pálení čarodějnic, nebo adventní jarmarky no tak tam čepujeme pivo a vždycky to máme za lepší cenu pro místní, když je to tady na místě tak to máme opravdu za jiné ceny než normálně, takže se snažíme takto. Sponzorování ve formě peněz ovšem pivovar nenabízí. Martina: „My finanční pomoc*

nenabízíme, protože sami potom potřebujeme investovat do vývoje a do zařízení, takže formou toho piva vždycky se snažíme nějak revanšovat nebo sponzorovat.“

Jedna z mých komunikačních partnerek z mladší generace starousedlíků toto zapojení a pomoc ve formě sponzorování vnímá Pavla jako: *„Myslím si, že když se tam dělají ty kulturní akce, jakože jak jsem říkala třeba ten masopust nebo tak, že když to je pro celou vesnici tak že ten pivovar se na tom podílí v tom smyslu, že třeba zajišťuje nějaký občerstvení, že právě nabízí tu možnost toho stánku.“*

Hostinec jako místo k setkávání

Hostinec s pivovarem v Jařmově představuje důležité místo k setkávání a pořádání rodinných sešlostí. Za mladší generaci starousedlíků k tomuto uvádí Pavla: *„Jako já to mám nastavený, že je to spíše teďka zajímavý místo, že když dojedou naši, a chtěla bych si zajít na jídlo, na pivo, nebo tam vzít prostě přítele nebo kamarády tak tam půjdu no [...]“* Komunikační partnerka tedy pokládá jařmovský minipivovar jako určité hezké místo nebo lepší podnik, který je vhodný na rodinné setkání. Pavla: *„Já mám s tím spíše spojený dobrý zážitky. Byly jsme tam třeba na dvou rodinných oslavách, kde jsme vyloženě si šly sednout tam [...] nebo jsme si tam šli i jen tak posedět s rodinou, třeba jsme se domluvili sestra měla narozeniny tak jsme šli tam.“*

Druhá komunikační partnerka ze stejné generace Markéta jařmovský minipivovar vnímá podobně: *“[...] přes léto tam chodíme často. S mamkou a jejím přítelem, s mým přítelem, se psem tak vždycky každou neděli odpoledne si tam chodíváme sednout. Nebo po procházce, po tom výletě tam jezdíváme tak to je fajn.“*

Andrea reprezentující aktivní členku lokální jařmovské komunity minipivovar vnímá ve smyslu: *„[...] že to je místo kde se teda pravidelně s někým uvidíte, a tak ho vlastně*

považujete za součást toho stáda, toho, komu můžete věřit jo podvědomě [...] nevím že by tam chodil někdo, o kom bych se dozvěděla, že to je nějaký křivák nebo nějaká lemra.“

Samotná majitelka minipivovaru Martina dále uvádí: *„Lidi sem chodí třeba na to pivko si posedět, když přijde návštěva tak se prostě vezmou a jdou pěšky přes Jařmov.“*

Veronika: *„Oslavy se dělají v obou místních hospodách. A muzika tam bývá taky.“*

Ze sesbíraných dat vyplývá, že do minipivovaru v Jařmově chodí především mladší generace. Tato skutečnost se mi odráží i v datech kdy komunikační partneři z řad novousedlíků uvádí:

Martina: *„Sem chodí ti ze satelitu, ti mladší s rodinami a s návštěvami.“*

Andrea: *„protože třeba když tady přijdu tak mi přijde, že jsou tady celkem mladí lidi, fakt třeba z té výšky nebo tak, ten věk 18 až 26 což mě jako příjemně překvapuje, protože to jde vidět, že se tady nepřišli jen jako ožrat [...] nevím na kolik je to nějaká póza nebo jim to prostě fakt chutná to je jedno, hlavně že je to tady dobrý.“* Andrea hodnotí kladně skutečnost, že se pivovaru podařilo zaujmout mladou generaci, kterou by ráda v rámci budování lepší jařmovské komunity oslovila: *„[...] a to se mi líbí, že oslovili nějaké mladé lidi, protože to je pro mě výzva v té komunitě, jak oslovit tu mládež.“*

Veronika, jako komunikační partnerka ze starší generace starousedlíků z klubu seniorů k tomu dodala: *„My vždycky jdeme jednou tam a jednou tam aby to nebylo žádnýmu líto. Abychom dali vydělat všem [...] „A tak my tam chodíme taky někdy s tím klubem. Chodíme na takový posezení.“*

Setkal jsem se i s názory, že minipivovar v Jařmově navštěvují především lidé, kteří nejsou z Jařmova.

Martina: *„[...] hodně sem chodí lidi z Jařmova a ze zahraničí překvapivě, hodně exkurzí máme v angličtině, protože jsou to cizinci, prostě se o nás dozví a přichází sem, no. Protože to*

je to něco jiného, jídlo je tady výborné, pivo máme dobré [...]. Martina dále uvádí, že k nim do pivovaru a hostince místní nechodí: „Do hospody tady Jařmovští nepřijdou. Rozhodně je větší zastoupení lidí mimo Jařmov, co se týče návštěvníků než Jařmováků.“

Jako jeden z možných důvodů si myslí, že to může být závist a nepřejícnost: *„[...] tak jeden faktor je ten, že prostě oni sem nepřijdou, když tady někdo jiný podniká, přece jim nebudu dávat peníze, ne'? Druhá je bych řekla ta závist, to opravdu...to se nesmí opomenout tady tato lidská vlastnost, která tady opravdu je a likviduje nás, protože je to úplně zbytečné závidět, ale bohužel lidé to tak mají nastavené, a to jim vlastně tím, že tady závidí a nepřijdou si sem sednout, nebo si to vyzkoušet, nebo nás poznat blíže tak potom mají falešnou představu o tom, jak to tady vlastně funguje.“*

Andrea: *„Co jsem se ptala tak 20 % těch jejich klientů tady sedí v hospodě co jsou z Jařmova. Takže 80 % jsou z města co přijedou anebo tady je firma [...] oni jsou jako takoví tajemní. Nicméně jejich lidi chodí tady do toho pivovaru na jídlo, a pak tu jsou ještě nějaké jiné firmy kde jsou asi externí lidi jo, nebo někdo projíždí tak se zastaví a dá si tady jídlo anebo i přijede z města někdy, takže to fakt mě jako překvapilo, že až tak to je...a prostě jsou lidi co řeknou že je to tady drahý a že prostě ne.“*

Ohledně vysokého zastoupení lidí mimo Jařmov jde vidět i dále na datech, ve kterých se často zmiňuje fakt, že se z minipivovaru stalo místo výletu pro lidi z širokého okolí.

Pavla: *„Tak si myslím, že to dělá ten Jařmov zajímavější jako turisticky, že tam zajde více lidí a podívá se i po té vesnici a co se týče i právě toho léta, a kolařů, tak právě co mi i říkal třeba přítel, že je vášnivý kolař a jezdí hodně na kole, tak právě kde jinde se zastavit než v pivovaru.“*

Markéta: *„Když někam v létě na kole, tak je to takovej ten bod, když se vracíš do toho Jařmova a sedneš si tam na to studený pivko.“*

Spolumajitelka pivovaru toto potvrzuje slovy:

Martina: „Takže je to tady hodně cílem pro cyklisty, cyklisti se tady zastavují pořád. My jsme tady tak akorát z [název přilehlého města], to když tak potom ještě na zmrzlinu tam a potom zase zpátky, pro takového průměrného cyklistu [...] je to vidět, jak chodí kola a zastavují se potom u nás no. Tady je úplně plno kol prostě.“ Majitelka vidí v pivovaru důvod, díky kterému se lidé na výletě mají proč zastavit v Jařmově. Martina: „To by vůbec nebylo, kdyby to tady nestálo tak ti cyklisti tady nemají proč zastavit.“

Toto reflektují i starousedlíci:

Marie: „Ale tam je to vždycky fajn jak začnou ti kolaři jezdit, takže to tam bývá plné.“ Vlasta: „Že vlastně tady se jezdí na zahrádku, jako když pojedete na [název města] tak se tam stavujete.“ Veronika: „Takže on má místo na to letní posezení, tam je plno kolařů, jak jezdí z toho [název města], tak tam je zastávka.“

Z nasbíraných dat vyplývá, že místní berou minipivovar a hostinec jako místo k výletům a jako místo k pořádání rodinných sešlostí a oslav. Komunikační partneři pivovar s hostincem ovšem nevnímají jako klasickou vesnickou hospodu. Spíše je brán jako určitý lepší podnik, který se hodí na rodinné oslavy. Jako klasickou vesnickou hospodu hodnotí konkurenční hospodu U pajtaša, která se v Jařmově nachází už desítky let. Jak uvedla Martina z minipivovaru: „Tam chodí to srdce toho Jařmova, to jádro.“

Proměna Jařmova po založení minipivovaru

V rámci mého výzkumu mě zajímalo, jakou proměnu může s sebou zprovoznění minipivovaru a hostince přinést. Komunikačních partnerů jsem se ptal na to, jak vnímají proměnu kulturního života před a po založení minipivovaru.

Majitelka minipivovaru Martina: „Ale určitě si pamatuju ten moment, kdy jsme otevřeli hostinec a viděli jsme po ulic, co do té doby nebylo vidět...třeba v neděli odpoledne...jak

lidi korzují...jsou hezky oblečení a směřují k nám. Dneska tady takové lidi už vidím běžně, protože už si zvykli sem chodit na ten oběd, nebo na večěři, nebo si posedět u piva.“ Změna proběhla teda v tom, že lidé začali v Jařmově vnímat pivovar jako místo k výletu. Dále Martina pokračuje: „A to jste do té neviděl, že by někdo tady takto korzoval a šel procházkou a potom skončil třeba tady nebo někde jinde. [...] Lidi jsou rádi, že to tu je, jsou na to pyšní někteří, co tak vnímám.“

Pavla vnímá zlepšení Jařmova díky minipivovaru především v tom, že udělal Jařmov atraktivnějším pro místní i pro turisty: *„Myslím si, že ostatní obyvatelé [název přilehlého města]. Že ten pivovar má v [název přilehlého města] jméno a tím že ten pivovar má v Jařmově svoji základnu, [...] že prostě tam je teď to místo, kam si může zajet víc lidí, vleze se tam více lidí, takže vnímám to, že je to fakt jako atraktivnější místo i pro ostatní, a ne jenom pro obyvatelé Jařmova jako takového.“*

Vlasta: „Ten minipivovar je tady teďka jako hlavní, lidi tam chodí hodně“.

Otevření hostince mělo dle mého komunikačního partnera vliv také na konkurenční hospodu U pajtaše.

Martina: „Protože jak se ten pivovar otevřel, tak do půlroku nebo do roku, ještě nebyl zákaz kouření zaveden jako plošně zákonem...ale on to tam už zakázal. Vytáhl popelníky ven, vymaloval...všechno to tam udělal [...] začal tam vařit menýčka...takže ho to vlastně pobídlo k tomu, aby začal přemýšlet trošku jinak no... a funguje to tak do teď.“

Potenciál prostoru minipivovaru a hostince

Všechny komunikační partnerky se shodly na tom, že Jařmovu jako takovému chybí nějaký prostor na pořádání kulturních akcí. Andrea: *„Chybí nám tady nějaký takový prostor, kde se může něco dít, takže jediné, co se kde děje jsou venku ty věci, taky to záleží na počasí potom a tak“* Pavla: *„Podle mě Jařmovu jako takovému chybí teďka prostor, nějaký jako*

větší prostor, kde by se konaly kulturní akce“ Veronika: Něco pro celou dědinu tady ale není nic.

Potencionální možnosti k tomu, využít prostor hostince někteří komunikační partneři vnímají.

Andrea: „Takže ten prostor tu chybí, tady to je a tady vím že třeba zase ten (jméno majitele pivovaru) říká: ‚hele my máme pondělky volné [...], tak klidně jestli chceš ty dílny dělat tady tak můžeš‘. Já jsem to neuměla v tu chvíli ani uchopit, já jsem si říkala: ‚tak ježišmájrů takový hezký stůl a my tu budeme něco patlat na tom, tak to určitě né jako‘, že člověk má z toho někdy úplně strach jo, že to tady stálo majlant a nějaké děti to tady budou patlat a něco možná rozbijí, a že on vůbec takhle nepřemýšlí, prostě řekne: ‚tady je někdo aktivní tak mu dám to co můžu poskytnout.‘. Tak taková otevřenost určitá, a iniciativnost a kreativita tak to je prostě ten [název minipivovaru] jako no.“

Komunikační partner z mladší generace starousedlíků vidí potenciál v prostoru především k využití na kulturní akce jako jsou koncerty, nebo přednášky. Pavla: „Já si třeba myslím, že by se tam daly konat nějaký jako koncerty třeba. Já mám ráda...jsem taková jako koncertní a mám ráda, když třeba v hospodě se koná nějaký koncert nebo nějaká událost třeba i přednáškového charakteru, a to si myslím, že by se určitě dalo, ten prostor tam na to myslím si, že je, a i v létě, jak tam je ta zahrádka, tak si myslím, že část toho prostoru se dá klidně jako využít na nějaké jako kulturní akce.“

Andrea se pak dále vyjadřuje k možnostem, jak prostor využít k oslovení mladé generace: „Takže si říkám, že by tady mohlo být něco jako nevím...takový bezbariérový nebo jak se k tomu říká...nízkoprahový...někam kam ti mladí rádi přijdou, protože tady je fakt jako hezký...něco jako klubovnu nebo jak to nazvat.“

Minipivovar tedy disponuje prostorem, který by se dal využít především k oslovení mladší generace Jařmováků.

Negativa spojená s otevřením minipivovaru a hostince

Jako jedno z hlavních negativ vnímali komunikační partneři především problém s parkováním u pivovaru, který zatěžuje Jařmov a také zápach, který se vytváří během vaření piva. Tuto skutečnost především reflektovali partneři, kteří bydlí v blízkosti pivovaru.

Vlasta: *„Můžu vyjít na dvůr, vzít si krajíc chleba a čuchat jenom ty výpary a jsem po obědě [...] cítím to, když otevřu okno, a letí to nad řeku tam ale jináč nemám nic proti tomu no.“*

Na druhou stranu partner, který nebydlí v bezprostřední blízkosti toto hodnotí jako:

Pavla: *„Vůbec, my jsme na opačném konci vesnice. Ale vůni pivovaru jsem nezaznamenala nikdy a asi to bude tím, že jsme fakt úplně na druhém konci, takže ani když jsem šla na procházku tak jsem nikdy necítila vůni pivovaru.“*

Problém se zápachem ovšem reflektují i lidé v rámci pivovaru Martina: *Měli jsme stížnosti, že děláme smrad. Že když se vaří pivo tak to voní po chmelu...to voní, jak když se peče chleba. Vedle je pekárna. Ale je to jiná vůně. Ale určitě to není obtěžující vůně to v žádném případě.* Jako další možný problémový faktor týkající se minipivovaru může být problém s parkováním ke kterému se Martina vyjadřuje jako: *„Máme stížnosti, že tady parkují auta, že se nedá vlastně projet.“* Další nepříjemnosti spojené s vysokým hlukem v pozdních hodinách: *„[...] dále, že děláme hluk – minule jsme měli oslavu narozenin venku tak v 10 hodin, 10:10 přišli policajti, protože jsme měli puštěnou nahlas hudbu.* V rámci budování lepších sousedských vztahů pivovar omezil vaření piva během víkendu. Martin: *„Třeba vůbec nemůžeme kvůli sousedům vařit o víkendu.“* Martina popisuje spory které se objevili po založení minipivovaru jako: *„Na začátku to byly hodně těžké spory se sousedy, že oni sice vstávají brzo ráno, protože jsou pekaři, tak jsme museli sladit náš program*

s jejich. Takže těch negativních reakcí je hodně no. Ze začátku jsme čekali, kdy přijde nějaká stížnost, kdy nám to tu zavřou.“

Problém s parkováním reflektuje více komunikačních partnerů. Problém vnímají především v situacích, kdy auta návštěvníků blokují cestu. Toto také potvrzuje můj předpoklad, že většina lidí do minipivovaru jezdí z okolí.

Pavla: „Takže jediný, co mě teďka napadá tak možná když si tam zajedou lidi autem, tak v době těch letních měsíců, když je třeba o to větší zájem, nebo lidi hodně sedají na ty zahrádky a je to pro ně zajímavý, takže tam může být hodně aut v té části. Že se tam dá těžko zaparkovat třeba i pro místní, když tam chtějí zaparkovat při silnici nebo při krajnici.“

Starousedlíci toto vnímají především jako:

Veronika: „Akorát tam není kde parkovat“. Vlasta: Místo na parkování tam není, ale vždycky to dají někde bokem“ Veronika: „Jenomže teď je to zase na tak nevhodným místě, že tam není parkování žádný, takže to jsou dvě řady aut od mostu až sem po hospodu, když je odpoledne nebo neděle to jsou dvě řady aut a tam nemůže projet autobus.“ Vlasta: „[...] půlka dědiny. Takže tam se nedá opravdu projít.“

Komunikační partneři v Jařmově vnímají jako problém parkování hostů, kteří minipivovar a hostinec navštěvují. Lidé v nejbližším okolí si pak stěžují na zápach a zvýšený hluk během pořádání akcí.

Závěr

Z interpretovaných dat, která jsem v rámci svého výzkumu nasbíral v městské části Jařmov vyplynulo, že jařmovská komunita se dělí na dva tábory, přičemž novousedlíci jsou většinou bráni jako skupina, která nemá zájem se zapojovat do pořádání kulturních událostí, starousedlíci jsou zase více vnímáni jako konzervativní skupina.

Majitelé hostince jsou kulturně činní i nad rámec minipivovaru a snaží se aktivně zapojovat do kulturního dění v městské části Jařmov, přičemž obyvatelé Jařmova tuto snahu vnímají a hodnotí kladně. Majitelé se taky snaží stmelovat jařmovskou komunitu. Jako největší přínos pro jařmovskou komunitu jsou brány jarmarky, které každoročně pořádá majitelka minipivovaru, a její kapela Zkouška band. Obě tyto aktivity majitelky minipivovaru přispívají ke zlepšování vztahů v jařmovské komunitě.

Ze strany minipivovaru podpora spočívá v zapůjčení materiálních prostředků, darování občerstvení atd. Z perspektivy komunikačních partnerů, kteří nejsou v roli majitelů minipivovaru či jeho zaměstnanců, vyplývá, že se majitelé minipivovaru výrazně podílejí na kulturním životě obce. Samotný prostor minipivovaru a hostince pak komunikační partneři vnímají jako vhodné místo na konání svateb a rodinných oslav. Potenciál minipivovaru komunikační partneři spatřují také v možnosti oslovení mladé jařmovské generace. Jak z dat výzkumu vyplývá, minipivovar s hostincem se zasadil také o to, že Jařmov během letních měsíců hojně navštěvují turisté a cyklisté z nedalekých měst a vesnic.

Jediná negativa, která jsem na adresu jařmovského minipivovaru během svého výzkumu zaznamenal, byly potíže s parkováním a pro některé obyvatele nepříjemný zápach.

Zdroje

BRINT, Steven. *Gemeinschaft Revisited: A Critique and Reconstruction of the Community Concept*. Sociological Theory 10 (1): 1-23. 2001

BROUČEK, Stanislav. *Místo hospody v české lokální společnosti*. In NOVOTNÝ, Vladimír, ed. *Hospody a pivo v české společnosti*. Ilustroval Jiří SLÍVA. Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0639-7.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 978-80-246-0139-7.

HALÁS, Marián, Šárka BRYCHTOVÁ a Miloš FŇUKAL. *Základy humánní geografie 1: Geografie obyvatelstva a sídel*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3847-4.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HEŘMANOVÁ, Eva a Jiří PATOČKA. *Regionální sociologie, sociologie prostoru a prostředí II*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1304-1.

HEŘMANOVÁ, Eva a Jiří PATOČKA. *Regionální sociologie, sociologie prostoru a prostředí*. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1151-7.

CHRASTINA, Jan. *Případová studie – metoda kvalitativní výzkumné strategie a designování výzkumu: Case study – a method of qualitative research strategy and research design*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019. ISBN 978-80-244-5373-6.

JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3679-2.

KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-033-9.

KELLER, Jan. *Komunita*. In PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

KELLER, Jan. *Až na dno blahobytu: (Ke společenským kořenům ekologické krize)*. Brno: Duha, 1993.

KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 6. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-102-2.

KUBÁTOVÁ, Helena a František ZNEBEJÁNEK. *Základy sociologie*. 2., přeprac. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-1874-2.

MILES, Matthew B. a A. M. HUBERMAN. *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. 2nd ed. Thousand Oaks: Sage Publications, c1994. ISBN 0-8039-4653-8.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

POMAZALOVÁ, Nataša. *Regionální sociologie: Regional sociology*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN 978-80-7509-085-0.

STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-x.

ŠŤASTNÁ, Jaroslava. *Když se řekne komunitní práce*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3356-5.

VÁNĚ, Jan. *Komunita jako nová naděje?: náboženské (ne)institucionalizované komunity z pohledu sociologie náboženství*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2012. ISBN 978-80-261-0085-0.

Vinopal, Jiří. 2005. „Instituce hospody v české společnosti.“ *Naše společnost* 3 (1): 31-37. ISSN 1214-438X.